

betöltéssel rendelkező – objektumból semmilyen anyag, ill. csak állatcsont került felszínre. A lelőhelyen összesen 125 telepjelenséget tártunk fel: 5 kopolyakút, 33 gödör, 33 árok/árokészlet és 53 cölöphely. A csakis szarmata leletanyagot tartalmazó 14 objektum mellett 4 népvándorlás kori objektumot regisztráltunk, a többi 107 objektumról leletanyag hiányában csak annyi állapítható meg, hogy régészeti korú (feltehetően népvándorlás kori) volt.

A kopolyakutakból, illetve az előkerült árkokból ítélve a település állattartásra használt részének kis szegmensét tártuk fel a földút D-i oldalán, míg az É-i oldalon már a terménytárolásra használt, épületek közelében elhelyezkedő gödrökre bukkantunk. A nyomvonal keskeny volta miatt pontosabb képet a településszerkezetről nem kaptunk.

Lehegő-dűlő, Csikós tanya Észak (MOL P 8.): A szakfelügyelet során a település határának D-i részén kis mennyiségű szarmata kori cserépanyagot gyűjtöttem egy apróbb kiemelkedésen. A gépi finomnyesés folyamán igen gyér eloszlásban kerültek elő objektumok, melyek jó része a szántás áldozata lett. A 2008. augusztus 18. és szeptember 5. között végzett feltárás 66 objektumot érintett: 3 házat, 2 feltételezhető épületet, 5 árkot/árokészletet, 11 gödröt és 45 cölöphelyet. Mivel jórészt csak az objektumok alsó ötödét sikerült megfognunk, a telepjelenségek közül csak 8 tartalmazott cserépanyagot, a többről csak a betöltésük alapján feltételezhető, hogy a szarmata népesség hagyatéka.

Munkatársak: Vida Ágnes rajzoló, G. Hajdrik Gabriella, Kiss Anikó régésztechnikusok, Bodri Máté, Hornyik Adrienn, Rákóczi Gergely régészhallgatók.

MÉSZÁROS MÓNIKA

311. Perbál, Kukoricadombi-dűlő (MRT 7. k. 14/9 lh.)

(Pest megye) U, B, Ró

A Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága próbaátást, majd megelőző feltárást és leletmentést végzett a lelőhelyen (1113/1 hrsz.) 2007 novemberében, 2008 márciusában és decemberében. A tervezett két épület helyét először kutatóárkokkal vizsgáltuk meg. Mikor kiderült, hogy a teljes terület alatt régészeti lelőhely található, két ütemben, az épületek, majd az utak alatt feltártuk az érintett területet.

A Köbölküti-patak Ny-i partján neolitik, bronzkori és római kori lelőhelyet tart nyilván a Régészeti Topográfia. A felszínen az évek során többször gyűjtöttünk terra sigillatákat s római érmekeket, sőt egyszer római kőépület maradványát is leletmentettük a patak mellett egy pince építéskor (2005-ben). Azóta a felső humuszréteget az előző tulajdonos kitermelte és eladta, így a próbaátás során derült ki, hogy a régészeti objektumok szinte a talajszinten, 5–10 cm mélységben jelentkeznek. Ez tette indokolttá, hogy nemcsak az épületek helyén, hanem a belső utak s parkoló alatt is feltárást kellett végeznünk.

Összesen 2170 m²-t vizsgáltunk meg, 120 objektum került elő. Nagyon kevés neolitik (zselizi kultúra) leletanyag mellett az objektumoknak nagy része késő bronzkori (halomsíros és urnamezős kultúra), kb. egyharmada pedig kora római kori volt. Bronzkori objektumok az egész területen előfordultak, néha rómaival keveredve. A bronzkorhoz nagy agyaggyerő gödrök és kisebb-nagyobb tárolóvermek ill. szemétgödrök tartoztak. Szép turbántekercses tálak, mészbetétes bögrék s nagy tárolóedények kerültek elő.

A római objektumok kisebb csoportokat alkottak. A feltárt lelőhely ÉNy-i sarkában egymás mellett két, lekerekített sarkú, 2–3 cölöpös lakóház, mellettük kisebb gazdasági objektumok, munkagödörrel. A Ny-i szélén egymást követték az agyaggyerő gödrök, mély tárolóvermek s egy kemence hamusgödörrel. A K-i és D-i oldalon csak egy-egy gödör került elő elszórva. Némelyik gödörben téglatöredék volt, ami mutatja, hogy kőépületek is voltak a közelben. A kerámia főleg kora római. A bennszülött kelta lakosság kerámiája (kézzel formált dák füles csésze, plasztikus díszítésű fazekak, szürke simított felületű, besimított hullámvonalas nagy fazekak, hombárok, S profilú és duzzadt peremű tálak) keverednek a római árukkal (sávós festett töredékek és barbotin díszes vékonyfalú import edény utánzatai). Az egyik házból előkerült dél-galliai sigillata töredék is alátámasztja az 1–2. századi keltekezést (Flavius–Trajanus kor). Egy szórvány „Divus Augustus as” és az ugyancsak felszíni szórvány erős profilú, egygombos fibulák ugyanerre az időszakra utalnak. A többi szórvány érem a telep késő római életére bizonyíték a Kr. u. 4. században, de ez a felső réteg már elpusztult a humusszal együtt.

Munkatárs: Mali Antal restaurátor.

OTTOMÁNYI KATALIN

312. Peresztég, Patak utca 8.

(Győr-Moson-Sopron megye) Ró

A fenti telken (Hrsz.: 1/53) épülő lakóház földmunkáit régészeti szakfelügyeletünk mellett végezték. A sávalapokat 2008. október 21-én ásták ki. A leendő épület egyik belső falának árkában római kori gödröt vágott át a gép. Foltja 80 cm mélyen jelentkezett, 310 cm hosszú volt. Betöltése hamus, faszenes volt, kerámiatöredékek és egy peremes téglatöredéke került elő belőle. A gödör alján kb. 5 cm vastag, erősen kormos réteget figyeltünk meg. A gödröt a bolygatatlan, márgás altalajba ásták.

GABRIELI GABRIELLA

313. Pécs, Anna utca 4–6.

(Baranya megye) Tő

2008. szeptember 25. és október 13. között próbafeltárást végeztünk a telken. Két K–Ny és egy É–D-i irányú árkot jelöltünk ki.

A részben mesterségesen teraszosított terület felső rétegei újkoriak, melyekben több különálló téglabolto-

zatos pincét találtunk. Ezen pincék egy része tömedékelt volt. Előkerült eddig ismeretlen pince is, melyet a munka biztonságos folytatása érdekében be kellett omlasztani. A pincék elsősorban újkori rétegeket bolygattak. A kultúrrétegek átlagosan 3–4 m vastagságban következtek a szubhumusz felett. A három kutatóárokban nagyjából 3,5 m mélységben 3 régészeti objektumot találtunk, feltehetően a török korból. Az 1. objektum sekély mélységű, szögletes aljú kiégett gödör, a második egy újkori beásás által megbolygatott gödör, a harmadik pedig szintén egy gödör betöltésének fekete feltja volt. Egyiket sem bontottuk ki. Leletek: középkori és hódoltságkori kerámiatöredékek és kályhaszem.

GÁBOR OLIVÉR

314. Pécs, Ferenciek utcája 14.

(Baranya megye) Kö

2008. augusztus 5-én bejelentés nyomán megtekintettünk egy középkori pincebeszakadást a telken. Az épület Ny-i traktusában, a jelenkori tárolópince padlója alatt csőtörés okozta vízbetörés miatt egy üreg keletkezett, mélysége 180 cm. A beszakadástól É-i irányba mintegy 6 m hosszan egy laza törmelékekkel feltöltődött pince boltozata volt látható, enyhe É-i irányú lejtéssel. A pince főtéje alatt 30–40 cm széles üreg volt. A pince anyaga helyi, havihegyi melegvízi tufa. A pince mérete, építőanyaga a pécsi középkori pincékre jellemző. A kor-meghatározást megerősíti, hogy az újkori pince padlója alatt csak 50 cm-re van a tufapince boltozatának teteje.

Munkatársak: Kárpáti Gábor, Gáti Csilla régészek.

GÁBOR OLIVÉR

315. Pécs, Irgalmasok utcája

(Baranya megye) Kö

A Kossuth téren építendő mélygarázs járulékos beruházásaként az Irgalmasok utcája vonalában közműkiváltást végeztek, ahol 2008. május 14. és június 3. között régészeti felügyeletet gyakoroltunk. A munka az Irgalmasok utcája úttestének K-i felében folyt egy 2,3 m széles közműárokban a Kossuth tér ÉNy-i sarkától a tér DNy-i sarkáig. Régészeti jelenségek az árok D-i szakaszán jelentkeztek. Az árok mélysége elérte az altalajsínt (2 m a felszíntől). A felügyelet során összesen 5 régészeti jelenséget regisztráltunk.

A feltárási terület közel van a fallal körülkerített késő római Sopianae város K-i városfalához, valamint a középkori Pécs területére esik (a D-i városkapu előtti terület). Előzetesen római (Kr. u. 2–3. sz.) és középkori település-maradványokra számítottunk. A római kori településhez köthető jelenségek nem kerültek elő, csak (szakaszosan) római kori rétegek. Két középkori épület kőfalai jelentkeztek. Mindkettő K-i irányú folytatása a Kossuth téren folyó ásatás DNy-i sarkában előkerült épületeknek. A Kossuth téren megtalált pincelejáró vonalában boltindítást figyeltünk meg. A 4. objektum az épülethez való későbbi (török

kori?) hozzáépítés. Jelen állapotban a 2. és 3. objektum egymáshoz való viszonya sem egyértelmű, a 2. objektum is lehet későbbi átépítés folyamánya.

TÓTH ZSOLT

316. Pécs, Jókai utca 17–19.

(Baranya megye) Ró

2008. május 22–23-án geofizikai felmérést végeztünk a fenti telkeken. A telkek alakja miatt négy külön területi egységet mértünk fel (680 m²) azonos felmérési paraméterekkel: 250 MHz-es középfrekvencia, 0,5 m-es sávköz, 4 centiméterenkénti mintavételezés. A felmérést Mala Geosystems földradar RAMAC XV11 jelfeldolgozó egységgel végeztük. Az alábbi szűrőket alkalmaztuk: jelerősítés, konstans jel szűrése, átlagos jelszint szűrése, sávszűrés, időadatok mélységi konverziója. A mért szelvényeket Easy3D programmal dolgoztuk fel, és vízszintes metszeteket („időszeleteket”) készítettünk az esetleges alaprajzi információk megjelenítése céljából. A térképi és radarmérési adatokat térinformatikai rendszerben (Quantum GIS) egyesítettük, a feltételezett objektumok bejelölésével. A rendelkezésünkre álló térképek alapján a terület erősen bolygatott, elsősorban újkori lakóépületek és pincék által. Ez igen megnehezítette a jelentkező radarjelek régészeti szempontú értékelését. Az esetleges római kori maradványok mélységét a közeli ásatások alapján a 0,5–1,5 m közötti sávban vártuk. A mérési területtől É-ra feltárt Jókai utca 13. sz. telken már mintegy 0,6–0,7 m relatív mélységben mutatkoztak római kori falak, míg a területtől D-re a Citrom utcában közel 1,2–1,4 m mélységben kerültek elő hasonló korú épületalapozások. A fenti mélységek által határolt sávban tapasztalható, falmaradványként értékelhető radarjelek jó része beleillett a kataszteri térképen körvonalakkal jelölt épületek rendszerébe, feltételezhető hogy azok falai és belső közfalai jelentek meg. Ez azonban nem zárja ki, hogy ezen újkori falak korábbi – közép- vagy római kori alapfalakra épültek rá, illetve hogy az azonosítható falak rendszerébe nem illeszkedő erősebb anomáliák részlegesen megmaradt, valamely régészeti korszakba eső falmaradványok. Az ásatások során előkerült római kori maradványok a Jókai utca 13-ban is töredékesen mutatkoztak. Mind a Jókai utca 17., mind pedig a 19. sz. telken volt pince a rendelkezésünkre bocsájtott térkép alapján. Mindkét pince bejárati része világosan kivehető volt a radargramokon, azonban a pincejáratok egyáltalán nem. Ez vagy azt jelenti, hogy környezetükkel azonos tulajdonságú anyaggal lettek eltömedékelve, vagy mélységük kívül esik a radar hatókörén.

Munkatársak: Simon Béla, Szabó Tibor.

BERTÓK GÁBOR

317. Pécs, Nagypárad

(Baranya megye) Pa

A Baranya Megyei Múzeumok Igazgatósága 2008. szeptember 1. és november 30. között régészeti feltárást végzett